

Course and Pathogenicity of Initial Infections with Dictyocaulus viviparus, the Lung worm of Cattle". Amer. Jour. Vet. Res., 17, 63, 1956. 7) Simpson C. F., Wade A. E., Dennis W. R., Swanson L. E.: „Pathological changes Associated with Dictyocaulus viviparus (Bloch) infections in calves", Amer. Jour. of Vet. Res., XVIII, 69, 1957. 8) Skrzjabin K. J., Szichobalowa N. P., Suzle R. S.: „Osnovy nematodologii". T. IV, Moskwa 1954. 9) Soliman K. N.: „The clinical manifestations of parasitic bronchitis in cattle with a note on the epidemiology with special reference", Vet. Rec. 64, 49, 1952. 10) Soliman K. N.: „Migration route of Dictyocaulus viviparus and Dic-

tyocaulus filaria infective larve to the lungs". Jour. of Comp. Patho. and Therapeutic, 63 (2), 1953. 11) Szyfelbejn E.: „Robaczycza płuc u bydła i jej zwalczanie", PIWR, 1949. 12) Szyfelbejn E.: „Profilaktyka robaczyczy płuc u bydła i owiec". PIWRiL, 1950. 13) Świetlikowski M.: „Uwagi o epizootologii robaczyczy płucnej na Żuławach", Wiadomości Parazytologiczne Nr 5. 14) Tachistow B. N.: „Dictiocaulus krupnogo rogatogo skota". Moskwa, 1951. 15) Taylor E. L.: „Parasitic bronchitis in cattle". Vet. Rec. 63, 859, 1951. 16) Taylor E. L.: „Husk in Adult Cattle". Agriculture, LIX, 3, 109—112, 1952. 17) Konsultacje ustne z dr J. Luksem z Elbląga.

ADAM CZARNOWSKI

Choroby zwierząt futerkowych w świetle badań WZHW w Gdańsku

Z Wojewódzkiego Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Gdańsku.
Kierownik: Dr ADAM CZARNOWSKI

W ostatnich latach w Polsce, a szczególnie na Wybrzeżu obserwuje się znaczny rozwój hodowli zwierząt futerkowych, głównie lisów i norek. Równocześnie ze wzrostem hodowli, a tym samym ze wzrostem ilości zwierząt, wzrasta ilość przypadków zachorowań i padnięć. Zagęszczenie zwierząt w terenie, ich ciągły ruch, wymiana zwierząt pomiędzy hodowcami, wypożyczanie samców do kopulacji, względnie dostarczanie samic do krycia na inne farmy sprzyja rozprzestrzenianiu się chorób zaraźliwych, powodujących niekiedy poważne straty. Znaczna ilość przypadków zachorowań i padnięć jest powodowana schorzeniami przewodu pokarmowego i oddechowego, wynikającymi z niewłaściwego żywienia i z nieodpowiednich warunków bytowania zwierząt. Wielu bowiem hodowców niedocenia znaczenia warunków środowiska zewnętrznego dla zwierząt futerkowych.

Załączone zestawienie materiału badanego w Pracowni Chorób Zw. Futerkowych WZHW w Gdańsku odzwierciedla w pewnym stopniu wzrost chorób zakaźnych, wykazuje ilość przypadków chorób płuc i przewodu pokarmowego powodowanych złymi warunkami bytowania zwierząt, a zarazem świadczy o ogólnym wzroście ilości tych zwierząt w terenie.

Zestawienie Nr 1

Rok	Choroby zakaźne	Choroby przewodu pokarmow.	Zapalenie płuc	Inne	Razem
1955	11 (3,2%)	179	58	89	337
1956	43 (8,9%)	160	75	205	483
1957	206 (29%)	194	145	163	708
Razem	260	533	278	457	1.528

W 1955 r. na 337 badanych zwłok tylko w 11 przypadkach stwierdzono choroby wywołane przez swoiste zarazki chorobotwórcze, w 1956 roku ilość materiału badanego wzrosła o około 150 przypadków, natomiast ilość przypadków chorób zakaźnych powiększyła się cztero-

krotnie. W 1957 r. ilość przypadków badanych wzrosła w stosunku do 1955 nieco więcej niż dwukrotnie, natomiast ilość stwierdzonych przypadków chorób zakaźnych wzrosła prawie dwudziestokrotnie. Wzrost chorób zakaźnych jest prawdopodobnie jeszcze większy albowiem pewna ilość padnięć lisów i norek, powodowana chorobami wirusowymi, jak nosówka i zakaźne zapalenie wątroby u lisów, nie zawsze były rozpoznawane i zostały wliczone do schorzeń płuc, przewodu pokarmowego względnie do innych. Diagnostyka tych chorób wirusowych wy-

Zestawienie Nr 2

	lisy	norki	nutrie	tchórze	razem
Salmonelozy	74	2	—	—	76
Pasterelozy	—	5	3	1	9
Gruźlica	4	19	—	—	23
Zakaźne zapal. wątr. lisów					
rozpoznane sekcynie	26	—	—	—	26
rozpoznane serologicznie	13	—	—	—	13
Nosówka	1	5	—	3	9
Grzybice	—	3	—	—	3
Pseudogruźlica	—	—	3	—	3
Kolibakterioza	13	9	1	—	23
Ziarniaki ropotwórcze	12	9	—	—	21
Nieżyty przewodu pokarm.					
krwotoczny	35	18	4	1	58
ostry	29	37	17	—	83
przewlekły	12	12	2	—	26
Przeładowanie	5	2	2	—	9
Przemieszczenia	2	2	—	—	4
Zatrucia	7	2	—	—	9
Zarobaczenia	5	—	—	—	5
Zapalenia płuc	26	106	13	—	145
Zapalenie błon surowiczych	7	5	1	—	13
Zmiany w sercu	4	1	2	—	7
Zmiany w nerkach	2	10	1	—	13
Komplikacje porodowe	2	1	3	—	6
Puchlina jam ciała	3	7	—	—	10
Białaczki	—	1	—	—	1
Urazowe	3	5	—	—	8
Inne	38	38	2	—	78
Wycinki narz. wewn. badane z wynikiem ujemnym	10	6	1	—	17
Nie nadawało się do badania	8	2	—	—	10
R a z e m	341	307	55	5	708

maga specjalnie wyposażonego laboratorium oraz jest bardzo pracochłonna i dlatego przy obecnych możliwościach naszych WZHW badania te są trudne do wykonywania.

W zestawieniu Nr 2 przedstawiono materiał z 1957 r. i podzielono go według stwierdzonych zmian anatomo-patologicznych i wyników badania laboratoryjnego, biorąc przy tym pod uwagę dominujące zmiany, będące przyczyną zasadniczego schorzenia zwierzęcia i jego śmierci. Choroby zwierząt futerkowych w przeważającej ilości przypadków nie dają się rozpoznawać badaniem klinicznym, ponieważ badanie drabieżnych zwierząt dzikich (lisy i norki) jest bardzo trudne. Badanie to ogranicza się właściwie do oględzin zewnętrznych zwierzęcia. Wszelkie metody badania klinicznego poskramianych zwierząt w tak zwanych „zabiegówkach“ nie dają możliwości pewnego stwierdzenia stanu chorobowego i zaburzeń w czynności poszczególnych narządów.

W związku z trudnościami badania klinicznego zwierząt futerkowych, badanie pośmiertne łącznie z badaniem bakteriologicznym, serologicznym, i wirusologicznym oraz badania laboratoryjne materiału pobieranego od zwierząt żywych wydaje się odgrywać specjalnie poważną rolę, szczególnie w dużych hodowlach, gdzie przede wszystkim należy zwrócić uwagę na profilaktykę takich chorób zakaźnych, jak salmonelozy, gruźlica, zakaźne zapalenie wątroby lisów itp.

Z przedstawionego materiału wynika, jak już wspomniano wyżej, że choroby zakaźne i schorzenia wywołane złymi warunkami środowiska zewnętrznego odgrywają zasadniczą rolę w stratach zwierząt futerkowych. Dlatego też wydaje się wskazanym i koniecznym uregulowanie sprawy zwalczania zaraźliwych chorób tych zwierząt oraz uświadamianie i doszkalanie hodowców.

S. STĘPKOWSKI, S. WOŁOSZYN

Spostrzeżenia nad działaniem Osarsolu przy enzootycznej bronchopneumonii prosiąt

Autoreferat *

Z Katedry Epizootologii Wydz. Wet. WSR w Lublinie

Kierownik: Prof. dr STANISŁAW KRAUSS

oraz

Z Pracowni Chorób Młodych Zwierząt I. W.

Kierownik: Doc. dr STEFAN STĘPKOWSKI

Szkody gospodarcze jakie ustawicznie wywołuje w pogłowie trzody chlewnej enzootyczna bronchopneumonia prosiąt — e.b.p. (schorzenie, określane również jako grypa prosiąt) są niewątpliwie poważne. Wynikające stąd straty, tylko po części są rezultatem przypadków śmiertelnych (których ilość w poszczególnych enzoocjach wahać się może w granicach od 20—80%), natomiast powodują je w głównej mierze następstwa schorzenia (zahamowanie wzrostu, wychudzenie, niedokrwistość, charłactwo). Słabe przyrosty na wadze jakie wykazuje większość prosiąt po przebyciu ostrych lub podostrych postaci enzootycznej bronchopneumonii zmusza zwykle hodowcę do przeznaczenia tych sztuk na ubój. Pozostawienie osłabionych enzootyczną bronchopneumonią prosiąt w chlewni, bywa o tyle ryzykowne, że u sztuk takich może przyjść łatwo do uzjadliwienia się różnych, warunkowo — chorobotwórczych drobnoustrojów (pastereli, diplokoków, salmoneli i przecinkowców) wskutek czego mogą one stać się źródłem wtórnych enzoocji.

Powyższe okoliczności jak również brak swoistych środków leczniczych stanowią, że przeciwdziałanie szkodliwym następstwom

e.b.p. jest — obok profilaktyki — najważniejszym sposobem zapobiegania stratom.

W poszukiwaniu metody, przy pomocy której można by zapobiegać niepożądanym powikłaniom e.b.p. lub przynajmniej wydatnie poprawić stan osłabionych tym schorzeniem prosiąt, zwróciliśmy uwagę na związki arsenowe. Korzystne oddziaływanie preparatów arsenowych w przypadkach osłabienia organizmu, niedokrwistości, wychudzenia i charłactwa jest ogólnie znane. Szennikow (1946) przez podawanie Osarsolu (kwas acetyloamidooxyfenylarsonowy) osiągnął u zdrowych prosiąt wydatne zwiększenie przyrostów wagowych. Identyczne rezultaty uzyskał Negrin (1952) po zastosowaniu tzw. Plasticum vet. (sól sodowa kwasu arsenowego) u tuczników. Lafrat (1948), Gorbacz, Jelisejew i Akmyłow (1949), Kaliniczenco (1954) używali z powodzeniem preparatów arsenowych do leczenia prosiąt, chorych na enzootyczną bronchopneumonię, co w praktyce nie znalazło jednak dotychczas szerszego zastosowania.

W naszych badaniach zajęliśmy się bliżej kwasem acetyloamidooxyfenylarsonowym. Związek ten o zawartości 27% arsenu znany jest na rynku farmaceutycznym pod nazwami Osarsol, Stovarsol, Acetarsol. Według danych

*) Praca ogłoszona w całości w Annales Universitatis M. Curie-Skłodowskiej, Cectio DD, Vol. XI, 15, 1956 r.